

...

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma:

Kfv.V.35.157/2024/10.

A tanács tagjai:

dr. Darák Péter tanácselnök

Ságiné dr. Márkus Anett előadó bíró

dr. Márton Gizella bíró

dr. Demjén Péter bíró

dr. Stefancsik Márta bíró

A felperes:

Kft Kft.

(cím1.)

A felperesi képviselő:

dr. Varga István ügyvéd

(cím2)

Az alperes:

Agrárminiszter

(cím3)

Az alperes képviselője:

dr. Kovács Kond Ügyvédi Iroda

(eljáró ügyvéd: dr. Kovács Kond,

A per tárgya: mezőgazdasági támogatás tárgyú

közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes (17. sorszám)

A felülvizsgálattal támadott határozatának: Szegedi Törvényszék 2024. április 25-én kelt

102.K.700.464/2023/15. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Törvényszék 102.K.700.464/2023/15. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 76.200 (hetvenhatezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati perköltséget.

A feljegyzett 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesi gazdasági társaság 2008. június 13-i támogatási kérelmének részben helyt adva (2009. március 10-én hozott határozat) a felperes javára 394.404.000 forint nettó kiadásra jutó támogatási összeget állapítottak meg borászati és pálinkatermékek előállítására alkalmas technológia kialakítására város (a hrsz, hrsz1, hrsz2 és hrsz3 hrsz.-ú ingatlanokon), az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági termékek értéknöveléséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 47/2008. (IV. 17.) FVM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) alapján.

[2] Az előzmények szerint a felperes részére kifizetésre kerültek a következő összegek: 78.880.800 forint támogatási előleg, 126.252.000 forint támogatási összeg, valamint 265.496.500 forint támogatási összeg (2010. november 18-i határozat). Az utóbbi határozatot a felperes második (utoljára benyújtott) kifizetési kérelmére hozták meg, a kérelmet 2010. augusztus 2-án nyújtotta be. A felperes mindösszesen 391.748.500 forint támogatási összeget vett igénybe, és időközben vállalkozási szerződést kötött egy szlovák gazdasági társasággal gépek, berendezések beszerzésére és üzembehelyezésére. 2010. július 23-án töltőberendezést helyezett üzembe.

[3] A felperesnél a mezőgazdasági támogatással kapcsolatban a közigazgatási hatóság 2012. szeptember 13-án helyszíni szemlét folytatott, majd az eljárást – amely a felperesnek egy módosítási kérelme tárgyában indult – megszüntette. Szabálytalansággal kapcsolatos eljárási cselekményre, közigazgatási eljárás felfüggesztésére a közigazgatási hatóság részéről nem került sor.

[4] Időközben büntetőeljárás indult a felperes képviselőjére jogosult személlyel - névrel - szemben, amelynek során az ő mint vádlott terhére a büntetőbíróság a 2019. május 20-án kelt ítéletével (Szegedi Törvényszék 6.B.346/2017/78. számú ítélete) a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulata és (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettét állapította meg, melynek büntetési tétele 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztés. Másodfokon a Szegedi Ítéltábla Bf.II.462/2019/19. számú ítéletével vált jogerőssé a büntetőbíróság ítélete. A másodfokú bíróság a jogosulatlanul megszerzett támogatási összeg vonatkozásában a vagyoneklobzást leszállította 389.934.242 forintról 161.159.250 forintra, mert megállapította, hogy a felperes képviselőjében eljáró vádlott ugyan valóban magasabb összegű támogatást tudott igényelni – a számviteli iratokban a töltőberendezés értékének valótlan megjelölésével, valótlan tartalmú vállalkozási szerződés, és az ellenérték kiegyenlítéséről kiállított valótlan tartalmú számlák benyújtásával – de a beruházás a pályázati célnak megfeleltethetően ténylegesen megtörtént.

[5] A büntetőeljárás eredményére tekintettel a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a 2021. január 12-én hozott iktatószám számú határozatával megállapította, hogy a felperes az intézkedésben jogosulatlanul vett részt, az intézkedésben való részvételhez fűződő jogosultsága megszűnt és kötelezte a gazdasági társaságot 391.748.500 forint jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésére.

[6] Az elsőfokú határozattal szemben a felperes fellebbezést terjesztett elő, amelyben a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog elévülésére hivatkozott. Utalt továbbá arra, hogy a döntés a kettős elvonás tilalmának alapelvébe ütközik; ítélt dolog tárgyában tartalmaz marasztaló rendelkezéseket; csak a támogatás azon része minősül jogosulatlannak, amelyre a valótlan tény vonatkozott (a pályázatban megjelölt gépsor vételára); a visszakövetelhető támogatás összege a vagyoneklobzás elrendelésére tekintettel nem helytálló. A felperes a körben a Kúria 95. számú Büntető Kollégiumi véleményére (a továbbiakban: 95. BK vélemény) hivatkozott.

[7] A fellebbezés folytán eljáró alperes a 2021. június 28-án hozott EUJF/2833-1/2021. iktatószámú határozatával az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta, annak helyes indokainál fogva. Az alperes indokolása szerint a mezőgazdasági-, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Támogatási törvény) 69. § (2) bekezdése a jogosultság megállapítását érdemben érintő valótlan tartalmú nyilatkozattétel tekintetében egyedüli jogkövetkezményként rögzíti, hogy az intézkedésben való részvételt jogosulatlannak kell tekinteni. Az elévülési kifogás körében hivatkozott a Támogatási törvény 64. § (1a) bekezdésére, miszerint a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog nem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül. Felhívta a Btk. 26. § (1) bekezdésében, valamint 28. § (1) bekezdésében foglaltakat, azzal, hogy az elévülést félbeszakítja a bíróságnak, az ügyészségnek, a nyomozóhatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárás cselekménye. Összegezve úgy foglalt állást, hogy a jelen ügyben a bűncselekmény büntethetőségének elévülése 8 év, és az elévülési időt félbeszakítja a bíróságnak, az ügyészségnek és a nyomozó hatóságnak a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárás cselekménye, amely – szemben a felperesi állásponttal - a tárgyi ügyben megtörtént.

A keresetlevél és a védírat

[8] A felperes az alperesi határozattal szemben keresetlevelet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen kérte annak az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését, másodlagosan hatályon kívül helyezését. Kereseti kérelmének indokolásában a fellebbezésében foglaltakat megismételte, hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésének, az Európai Unió Alapjogi Chartája 50. cikkének, az Emberi Jogok Európai Egyezménye 4. cikkének sérelmére, és azt állította, hogy az alperes döntése a kétszeres értékelés tilalmába ütközik, mert az alperes ugyanazon tényállás és ugyanazon cselekmény alapján alkalmazott egy olyan szankciót a felperessel szemben, amely egy büntetőeljárásban már alkalmazásra került. Megismételte az elévülésre vonatkozó fellebbezési érvelését, amit a per során akként pontosított, hogy álláspontja szerint az elévülés kezdő időpontja 2009. március 12. napja, amely a támogatási határozat keletkezésének időpontja, amennyiben ezt a bíróság nem fogadja el, úgy 2009. március 28. napja, amely a támogatási határozat véglegessé válásának dátuma. Ehhez képest kezdődik a 8 éves elévülési idő, melyet – szemben az alperesi határozatban foglaltakkal – nem szakítottak meg a büntető hatóság és a büntetőbíróság cselekményei.

[9] Az alperes a védíratában a kereset elutasítását kérte, fenntartva a határozatában foglaltakat. A közigazgatási perben kérdésre úgy nyilatkozott, hogy a közigazgatási hatóság a közigazgatási hatósági eljárást a büntetőeljárásra tekintettel nem függesztette fel; továbbá a felperes második kifizetési kérelmének helyt adó határozat után a következő eljárási cselekménye a tárgyi elsőfokú döntése volt.

A jogerős ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság a jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal megsemmisítette. Indokolásában elsődlegesen az elévülés kérdésben foglalt állást, és e körben hivatkozott a Kúria Kfv.IV.35.548/2013/5. számú döntésére, a Támogatási törvény 64. § (1a) bekezdésére, a Btk. 26. § (1) bekezdésére, valamint a Btk. 396. § (4) bekezdés a) pontjára azzal, hogy a tárgyi ügyben az ez utóbbi jogszabályhely szerint minősülő költségvetési csalás elkövetése merült fel, amelynek büntetési tétele alapján (két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés) az elévüli idő 8 év. Megállapította, hogy az uniós jog elsőbbsége okán alkalmazandó, a Tanács 1995. december 18-i az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló 2988/95/EK EURATOM rendelete (a továbbiakban: Euratom rendelet) 3. cikk (1) bekezdését alapul véve a szabálytalanság elkövetésének időpontja, az elévülés kezdőnapja a második (utolsó) kifizetési határozat napja, 2010. november 18. napja, amelyhez képest a közigazgatási hatóság az elsőfokú határozatát a 8 éves elévülési időn túl hozta meg 2021. január 12-én. Nem folytatott a büntetőeljárás eredményére tekintettel szabálytalansággal kapcsolatos vizsgálatot vagy eljárást, és nem került sor közigazgatási hatósági eljárás felfüggesztésére sem a büntetőeljárásra figyelemmel.

[11] Az elévülés megszakítására vonatkozó alperesi hivatkozással szemben kifejtette, hogy az Euratom rendelet 3. cikk (1) bekezdésében foglalt „hatáskörrel rendelkező hatóság”, - amelynek szabálytalansággal kapcsolatos vizsgálata vagy eljárása megszakítja az elévülést – nem azonos a büntetőbírósággal, mint igazságszolgáltatási „hatósággal”, illetve annak cselekményével. Levezette, hogy a 6. cikk akként rendezi a közigazgatási és büntetőeljárás viszonyát, hogy a közigazgatási eljárás büntetőeljárásra való felfüggesztése alkalmas csak az elévülési idő nyugvása joghatás kiváltásához, de felfüggesztés hiányában – ahogyan az a jelen esetben történt - a büntető hatóság, illetve büntetőbíróság által foganatosított cselekmények ilyen joghatással nem járnak a mezőgazdasági támogatási jogviszony tekintetében. Az alperesnek a Btk. 28. §-ára, a büntetőjogi elévülésre és annak megszakadására vonatkozó érvelése ugyancsak téves, ezek a szabályok a közigazgatási hatósági eljárásban kifejezett törvényi utalás hiányában nem alkalmazhatóak. Összegezve megállapította, mivel a második (utolsó) kifizetési kérelmet jóváhagyó döntéstől, 2010. november 18-tól számítottan is eltelt 8 év a jogosulatlanságot, illetve visszakövetelést megállapító döntésig, így a nemzeti jogszabály által szabályozott, illetve a közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus figyelembevételével – megszakadás hiányában az elévülés bekövetkezett.

[1] Másodlagosan a törvényszék állást foglalt az intézkedésben való részvételhez fűződő jogosultság megszűnése megállapításának jogszerűségével kapcsolatban, a „ne bis in idem” elvével összefüggésben, illetve abban a körben, hogy szükséges-e a támogatás egészére vonatkozóan a jogosulatlanság megállapítása. E vonatkozásban nem osztotta a keresetben foglaltakat. Hivatkozással az Euratom rendelet 4. cikkére, 5. cikk c) pontjára, a Támogatási törvény 69. § (1) bekezdésére, és 69. § (2) bekezdésére, kifejtette, hogy a jogosultság megállapítását érdemben érintő valótlan tartalmú nyilatkozattétel esetében egyedül az intézkedésben való részvétel jogosulatlannak minősítése mint nem mérlegelhető jogkövetkezmény merül fel; szándékos szabálytalanság esetén a jogosulatlanság mértékét illetően nincs mérlegelési lehetőség; az a jogtalanul megszerzett előny elvonását vonja maga után. Ez utóbbi azonban az Euratom rendelet 4. cikk (4) bekezdése értelmében nem minősül szankciónak, a szankció a jogtalanul megszerzett előny elvonásán felül keletkezik. Rögzítette, hogy az Euratom rendelet 6. cikk (4) és (5) bekezdésének helyes értelmezésével a „ne bis in idem” elv nem zárna ki a jelen esetben pénzügyi szankció alkalmazását a megállapított

büntetőjogi szankciótól függetlenül is. Az elévülésre tekintettel azonban az alperesi és elsőfokú határozat jogszabálysértőnek minősült, ezért megsemmisítésüknek volt helye a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[12] Az alperes a jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján kérte elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság arra kötelezését, hogy új határozatot hozzon és a keresetet utasítsa el. Másodlagosan kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását, felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeinek megtérítése mellett. Kifejtette, hogy a törvényszék helyesen állapította meg, hogy a „ne bis in idem” elv nem zárja ki a jelen esetben a pénzügyi szankció alkalmazását a büntetőeljárásban elrendelt vagyonekhozástól függetlenül. Ugyanakkor az elévülés kérdésében a jogerős ítélet téves megállapításokat tartalmaz. Az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel a büntető jogszabályok jelen jogviszonyra történő alkalmazhatóságára, arra, hogy a Btk. 26. § (1) bekezdését és a Btk. 28. § (1) bekezdését együtt kell értelmezni. Hangsúlyozta, hogy az elévülést félbeszakítja a bíróságnak, az ügyészségnek, a nyomozóhatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt fogatosított büntetőeljárási cselekménye. A törvényszék nem vette figyelembe, hogy a tárgyi ügyben a hatáskörrel rendelkező hatóság a Nemzeti Adó-és Vámhivatal Bűnügyi Igazgatósága, és nem volt tekintettel e hatóság eljárási cselekményeire, ezért jogsértően azokat egyáltalán nem is vizsgálta.

[13] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályban való fenntartását, annak jogszerűségére tekintettel. A felülvizsgálati eljárásban felmerült költségének megtérítésére igényt tartott. Előadta, hogy a törvényszék ugyan a felperes által előadottaktól eltérően állapította meg az elévülés kezdő és záró napját, de végső soron helytállóan következtetett az elévülés beálltára, arra, hogy amikor az elsőfokú hatóság a határozatát 2021. január 12-én meghozta, a döntéshozatal a 8 éves elévülési időn túl történt, és az elévülés megszakadását kiváltó cselekmény a köztes időszakban nem volt. Nem értelmezhető ilyen cselekménynek az Euratom rendelet 3. cikk (1) bekezdése alapján a büntetőbíróság, mint igazságszolgáltatási „hatóság” cselekménye. Nem került sor a közigazgatási hatóság eljárásának a büntetőeljárásra figyelemmel történő felfüggesztésére sem. Így az elévülés bekövetkezett, és az ezzel ellentétes alperesi okfejtést a törvényszék az ítéletében hosszasan vizsgálta és annak elvetését indokolta. A felülvizsgálati tárgyaláson előadta, hogy annak is jelentősége van, miszerint a támogatási jogviszony alanya a gazdasági társaság, míg a büntetőeljárás alanya a terhelt, tehát az alanyi kör nem azonos.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – alaptalan.

[15] A jogerős ítélettel szemben jogszabálysértésre, vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással van helye felülvizsgálatnak. A felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélet közzétételétől számított 30 napon belül kell előterjeszteni [Kp. 115. § (1) bekezdés, 117. § (1) bekezdés], annak kötelező tartalmi eleme a kérelmet megalapozó pontos jogszabályhely, illetve a közzétett kúriai határozat és azon részének megjelölése, amelytől az ítélet jogkérdésben eltér [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 100. § (2) bekezdés b) pont]. A felülvizsgálati kérelmet megváltoztatni a felülvizsgálati határidőn túl nem lehet [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 100. § (5) bekezdése]. A Kúria a jogerős ítéletet – a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül – csak a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem, és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése], az eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt [Kp. 120. § (5) bekezdése].

[16] A jelen ügyben az alperes felülvizsgálati kérelmet, a felperes felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő, amelyek meghatározták a Kúria felülvizsgálatának kereteit.

[17] Mivel az alperes felülvizsgálati kérelme a törvényszéknek az elévülés kérdésében hozott döntését, annak indokait támadta, és nem irányult a jogerős ítélet azon részére, amelyben az elsőfokú bíróság nem osztotta a további kereseti hivatkozásokat (többek között nem találta megállapíthatónak a „ne bis in idem” elvbe ütközést), a Kúria is csak az elévülés körében kifejtetteket vizsgálhatta a felülvizsgálati eljárásban. Megjegyzi, hogy a felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltakhoz képest a felülvizsgálati eljárásban tartott tárgyaláson további érvelést adott elő a támogatási jogviszony alanya és a büntetőeljárás alanya, a terhelt különbözőségét illetően, azzal, hogy az alanyi kör nem azonos. A felülvizsgálati ellenkérelem előterjesztésére nyitva álló határidőn túl azonban az ellenkérelem kiegészítésére nincs lehetőség, a Kúria ezt a kérdést sem vizsgálhatta.

[18] A felülvizsgálati kérelemről a tekintetben kellett tehát állást foglalni, hogy az elévülés szabályaira tekintettel az alperes milyen időtartam alatt volt jogosult a felperessel szemben az intézkedésben való jogosulatlan részvételt megállapító és támogatás visszafizetésére kötelező döntést hozni, bekövetkezett-e az elévülés vagy sem. A Kúria hangsúlyozza, hogy a jogértelmezés elvégzésekor annak van jelentősége, hogy az adott mezőgazdasági támogatási jogviszony keretében milyen konkrét tényállási elemek valósultak meg a visszakövetelésről szóló döntés meghozataláig azzal, hogy az elévülésre a Támogatási tv. és az Euratom rendelet tartalmaz előírásokat.

[19] Az Euratom rendelet 1. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelme céljából a közösségi joggal kapcsolatos szabálytalanságok esetére egy keretszabályozás kialakítására kerül sor az egységes ellenőrzések, a közigazgatási intézkedések, továbbá szankciók tekintetében”. Ugyanezen cikk (2) bekezdése értelmében „(2) Szabálytalanság a közösségi jog valamely rendelkezésének egy gazdasági szereplő általi, annak cselekménye vagy mulasztása útján történő megsértése, amelynek eredményeként a

Közösségek általános költségvetése vagy a Közösségek által kezelt költségvetések kárt szenvednek vagy szenvednének, akár közvetlenül a Közösségek nevében beszédett saját forrásokból származó bevétel csökkenése vagy kiesése révén, akár indokolatlan kiadási tételek miatt.”

[20] E rendelet elfogadásával az uniós jogalkotó számos általános elvet szándékozott lefektetni, és megkövetelte, hogy ezeket az elveket valamennyi ágazati rendelet tartsa tiszteletben. Ezenkívül a 2988/95 rendelet 3. cikke (1) bekezdése első albekezdésének elfogadásával az uniós jogalkotó úgy döntött, hogy e területen általánosan alkalmazandó elévülési szabályt vezet be, amellyel egyrészt a valamennyi tagállamban alkalmazott minimális határidőt szándékozott meghatározni, másrészt ki akarta zárni azt a lehetőséget, hogy az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő szabálytalansággal kapcsolatban az annak elkövetése utáni négyéves időszak eltelte után indítsanak eljárást.

[21] Az Euratom rendelet 3. cikk (1) bekezdése szerint tehát „az eljárás elévülési ideje az 1. cikk (1) bekezdésében említett szabálytalanság elkövetését követő négy év”. Ugyanezen bekezdés előírja: „Mindazonáltal az ágazati szabályok ennél rövidebb, de legalább három éves időszakot is előírhatnak. (...) A hatáskörrel rendelkező hatóságnak a szabálytalansággal kapcsolatos bármely vizsgálata vagy eljárása, amelyről az érintett személyt tájékoztatták, megszakítja az elévülést. A megszakadást kiváltó cselekményt követően az elévülés újrakezdődik. Az elévülés mindazonáltal legkésőbb az elévülési idő kétszeresének megfelelő időszak utolsó napján bekövetkezik, ha a hatáskörrel rendelkező hatóság ezalatt nem szabott ki szankciót, kivéve, ha a közigazgatási eljárást a 6. cikk (1) bekezdésének megfelelően felfüggesztették.”

[22] A 3. cikk (2) bekezdése a közigazgatási szankciót megállapító határozat végrehajtására nyitva álló időszakról rendelkezik, valamint előírja: „A megszakítás és felfüggesztés eseteire nézve a nemzeti jogszabályok vonatkozó rendelkezései irányadóak.”

[23] A 3. cikk (3) bekezdése a tagállami szabályozás kapcsán megállapítja: „A tagállamok fenntartják maguknak a lehetőséget, hogy az (1), illetve (2) bekezdésben előírtnál hosszabb időszakot alkalmazzanak.”

[24] A Támogatási tv. 64. § (1) bekezdés a) pontja értelmében közvetlen alkalmazandó közösségi jogi aktus eltérő rendelkezése hiányában az intézkedésben való jogosulatlan részvétel megállapításához való jog a jogosultságot megállapító döntés véglegessé válásától számított 5 év elteltével évül el. Ugyanezen 64. §-nak az (1a) bekezdése büncselekmény elkövetésével összefüggésben határozza meg az elévülést, amikor kimondja: „Büncselekmény elkövetése esetén, ha azt a támogatásra követik el, a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog nem évül el mindaddig, amíg a büncselekmény büntethetősége el nem évül.”

[25] Nem vitatottan a támogatással összefüggésben a bűncselekmény elkövetését megállapították: a büntetőbíróság jogerős határozata a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulata és (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettét állapította meg, melynek büntetési tétele 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztés.

[26] A Támogatási tv. 64. § (1a) bekezdésének alkalmazásához a Btk.-nak a bűncselekmény büntethetőségének elévülésére vonatkozó szabályát kell alapul venni. A Btk. 26. § (1) bekezdése alapján főszabály szerint a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével. Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan rögzítette, hogy a jelen esetben a büntetési tétel felső határára figyelemmel a büntethetőség 8 év elteltével évül el és ennek megfelelően 8 év az elévülési idő a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog tekintetében. Az elévülés főszabály szerint a szabálytalanság elkövetésével veszi kezdetét, ezt a perbeli esetben a törvényszék a második (utoljára beadott) kifizetési kérelemre hozott határozat keltével, 2010. november 18-ával azonosította. A Kúria kiemeli, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felek nem támadták a jogerős ítéletben megállapított tényállásnak ezt az elemét, amelyre vonatkozóan a törvényszék indokolást is adott, ezért a felülvizsgálati eljárásban az elévülés kezdő időpontja további vizsgálatot nem igényelt.

[27] Annak van tehát jelentősége, - és erre irányult a Kúria vizsgálata is -, hogy az elévülés kezdő időpontjától számított 8 éves elévülési időre tekintettel, az eltelt időszak alatt folyt-e a hatáskörrel rendelkező hatóság részéről szabálytalansággal kapcsolatos vizsgálat illetve eljárás, ami az elévülést megszakítja; sor került-e a támogatási jogviszonyt érintően közigazgatási eljárás felfüggesztésére a büntetőeljárásra figyelemmel, illetve helytállóan következtetett-e a törvényszék arra, hogy ilyen intézkedések nem történtek, ezek hiányában 8 éven túl, vagyis elévülési időn túl hozta meg a támogatás visszafizetésére kötelező határozatát az elsőfokú hatóság 2021. január 12-én.

[28] A Kúria megállapította, hogy a törvényszék megfelelően értékelte a feltárt tényeket és a rendelkezésre álló adatok alapján helytállóan foglalt állást arról, hogy támogatás visszatérítésének megállapításához való jog elévülésének megszakadását kiváltó esemény nem történt, mert a támogatási jogviszony tekintetében a hatáskörrel rendelkező hatóság részéről szabálytalansággal kapcsolatos vizsgálat illetve eljárás, ami az elévülést megszakítja, nem folyt ebben az időszakban, és nem került sor közigazgatási eljárás felfüggesztésére sem a büntetőeljárásra figyelemmel. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében e körben arra hivatkozott, hogy a törvényszék nem volt figyelemmel arra, hogy a Btk. 26. § (1) bekezdését és a Btk. 28. § (1) bekezdését együtt kell értelmezni, amelyből következően az elévülést félbeszakítja a bíróságnak, az ügyészségnek, a nyomozóhatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye, és a tárgyi ügyben a NAV Bűnügyi Igazgatósága, mint hatóság eljárási cselekményei is vizsgálandók lettek volna.

[29] A Kúria megállapította, hogy az alperes fenti hivatkozása téves, a Támogatási tv. 64. § (1a) bekezdése csak a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog elévülését kapcsolja össze – ha a bűncselekményt a támogatásra követik el - a bűncselekmény büntethetőségének elévülési idejével, amely alapján tehát az elévülési idő hossza kerül meghatározásra ebben a speciális esetben a támogatási jogviszony tekintetében. Ezt az időtartamot a Btk. 26. § (1) bekezdése rögzíti, amit alkalmazni kellett és erre helytállóan figyelemmel volt az elsőfokú bíróság. A Támogatási tv. fenti rendelkezéséből és az Euratom

rendelet előírásaiból azonban nem vezethető le az alperesi értelmezés. A Btk. 28. § (1) bekezdésének alkalmazása – amely a büntetőeljárásra vonatkozóan szabja meg az elévülés félbeszakításának eseteit – nem merül fel a támogatási jogviszonyban. A Btk. 28. § (1) bekezdése értelmében az elévülést félbeszakítja a bíróságnak, az ügyészségnek, a nyomozó hatóságnak, illetve nemzetközi vonatkozású ügyekben az igazságügyért felelős miniszternek vagy a külföldi hatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye; A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik. Ennek a szabálynak a figyelembevételére a büntetőeljárásban van lehetőség; jogszabály nem írja elő az alkalmazását a támogatási jogviszonyban. Az Euratom rendelet 3. cikk (1) bekezdésében hivatkozott, „hatáskörrel rendelkező hatóság”, - amelynek szabálytalansággal kapcsolatos bármely vizsgálata vagy eljárása (amelyről az érintett személyt tájékoztatták) megszakítja az elévülést – a perbeli esetben nem azonos a nyomozóhatósággal, az ügyészséggel, a büntetőbírósággal. Ez következik az Euratom rendelet 6. cikkének (1) bekezdésből is, amelyről helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a büntetőeljárás és a közigazgatási eljárás viszonyát rendezi. A 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy (...) pénzbeli szankciók, mint például közigazgatási bírságok kiszabása a hatáskörrel rendelkező hatóság határozatával felfüggeszthetők, amennyiben büntetőeljárást indítottak az érintett személlyel szemben ugyanazon tények vonatkozásában; A közigazgatási eljárás felfüggesztése megszakítja a 3. cikkben meghatározott elévülési időt. Ebből következően önmagában a büntetőeljárásnak a folyása, az annak keretében a nyomozóhatóság, ügyészség, büntetőbíróság eljárási cselekménye nem befolyásolja a támogatási jogviszonyban az elévülési időt, csak annak van jelentősége és elévülési időt megszakító hatása, ha vagy a közigazgatási hatóság a szabálytalansággal kapcsolatban intézkedik, eljárást indít, vagy a már megindult közigazgatási eljárást felfüggeszti a büntetőeljárásra figyelemmel. A jelen esetben ezek egyikére sem került sor a 8 éves elévülési időn belül, csak annak eltelte után, a büntetőbíróság jogerős határozatát követően hozta meg visszakövetelésről szóló döntését az elsőfokú hatóság.

[30] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan döntött, amikor az elévülésre figyelemmel az alperesi határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette, ezért a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Kp. 121. § (2) bekezdés alapján.

A döntés elvi tartalma

[31] *I. A mezőgazdasági támogatás visszakövetelése megállapításához való jog elévülését a büntetőeljárás folyása, az annak keretében a nyomozóhatóság, ügyészség, büntetőbíróság eljárási cselekménye nem befolyásolja annak van jelentősége és elévülési időt az szakítja meg, ha vagy a közigazgatási hatóság a szabálytalansággal kapcsolatban intézkedik, eljárást indít, vagy a már megindult közigazgatási eljárást felfüggeszti a büntetőeljárásra figyelemmel.*

[32] *II. A Támogatási tv. 64. § (1a) bekezdése csak a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog elévülését kapcsolja össze – ha a bűncselekményt a támogatásra követik el - a bűncselekmény büntethetőségének elévülési idejével, ami nem jelenti azt, hogy a támogatási jogviszonyban az elévülésre a Btk. 28. § (1) bekezdését – amely a büntetőeljárásra vonatkozóan szabja meg az elévülés félbeszakításának eseteit – alkalmazni lehetne.*

Záró rész

[33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[34] A felperes pernyertes lett, a felülvizsgálati ellenkérelmében megjelölt perköltségigény alapján az ellenkérelem elkészítésével felmerült munkaórák számát megadta, így a Kúria a javára megállapította a felülvizsgálati eljárásban felmerült költséget a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján

[35] alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 82. § (3) bekezdésére figyelemmel és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdésére tekintettel, áfa-val növelve.

[36] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés h) pontjában biztosított tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad az alperes személyes illetékmentességére figyelemmel, a Pp. 101. § (1) bekezdésére, 102. § (1) bekezdésére és 102. § (6) bekezdésére is tekintettel.

[37] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. február 13.

dr. Darák Péter s.k.

Ságiné dr. Márkus Anett s.k.

dr. Márton Gizella s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

dr. Demjén Péter s.k.

dr. Stefancsik Márta s.k.

bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

